

Novi preroki.

Vsi listi, ki delajo tlako za sedanjost vladno ali ki bi jo radi delali, počeni pri ostarelo-zaspanem „Slovenskem Narodu“ pa tja gori do bolj razboritih — in sicer to stran in onostran — delijo že nekaj časa poleg groženj toliko in tako dobrih naukov slovenskemu narodu, da se človek nehote vpraša, ali se niso vsi skupaj združili v nekak centralistični „misijon“ za slovenski narod. Za starostnega predsednika tega misijona je postavljen seveda „Slovenski Narod“.

Najprej so ugotovili, da je bil slovenski narod že kar od začetka suženj. Tukaj bi se človek vprašal: tudi če bi bilo to res, zakaj naenkrat to povdarjati? Ali ker vemo, da so se očetje in dedje gospode okoli „Slovenskega Naroda“ borili s puško proti Avstriji in delali revolucijo ter dvakrat pripeljali Marijo Terezijo vjeto v Knafljevo ulico — zato in samo zato ne bomo ničesar vprašali.

Potem pa: Kako velika dobrota bi bil enoten, to se pravi **srbski** državni jezik! Tukaj damo gospodom prav: kako dobro je bilo nekoč, ko si rabil slovenski jezik samo vsakih pet let, ko si šel par tednov pred volitvami enkrat med ljudstvo — drugače pa si jo rezal po nemško, da te je razumel cel svet. In bil si rodoljub in patriot v eni osebi. Danes pa je to čisto drugače: če govoriš slovenski, se bojiš, da ti bo zameril Belgrad — če pa govoriš srbski, te ne razumejo ne v Ljubljani in še manj v Belgradu. To je res križ!

Na vprašanje, zakaj se godi to pri nas, dobiš navadno odgovor: **Ker se hočejo ti ljudje za vsako ceno prikupiti in prodati Belgradu.** To je gotovo res: kajti kdor največ govori o suženjstvu, je jako sumljiv, da je sam največji suženj. In suženj hoče imeti gospoda, ki ga lahko prodaja.

Vendar ta odgovor ne zadovolji popolnoma, kajti pomisliti je treba tukaj še nekaj drugega: res je, da so prinesli ti ljudje svojo suženjsko naravo iz Avstrije, ali danes oni sami pravijo, da so v svobodni državi. Dočim pa naš narod — **in to je predvsem naš kmet in delavec** — neizprosno terjaja svoje pravice — hočejo biti ti ljudje še nadalje sužnji. Odkod vendar to?

Odgovor na to vprašanje ni težak in ta odgovor bo pojasnil marsikaj.

Kje se je čutil pred vojno najbolj oziroma izključno nemški pritisek? **V mestih in trgih!** Samo tukaj je šlo za boj med slovensko in nemško inteligenco, samo tukaj je podleglo slovenstvo, samo tukaj se je čutil slovenski človek z malimi častnimi izjemami za manj vrednega in slovenski jezik za jezik drugega raz-

reda. Naš kmet tega boja ni občutil, njemu je zadostoval slovenski jezik, če je nemškega kje v tujini rabil, se ga je priučil. Nasprotno pa je inteligent nemški jezik moral znati — **nemški jezik je bil prvi in glavni!** In tako je prišlo do tega, da se je ta suženjska duševnost, o kateri danes govorijo po mestih, razvila ravno po mestih — **in samo po mestih, naš kmet o tem ni vedel ničesar.** In ta suženjska duševnost slovenskih mest je bila čista navadna avstrijkanščina. Kajti ko je inteligent videl, da ga nemški tovariš prezira in odira, **se je zatekel k državi in njenemu poglavarju, ki je bil baje jako pravičen.** Tako stoji ta stvar. Pri tem nas ne sme nič motiti, da je bila slovenska inteligenca voditeljica slovenskega naroda, kajti tista inteligenca, ki je vodila in ki še vodi slovenski narod — **je prišla iz kmetov, iz našega naroda, ni pa se rodila v mestu.**

Kako si moremo torej predstavljati, da bi mogla biti tista naša inteligenca, ki je bila rojena po mestih in vzgojena v avstrijskem državnem smislu — **danes kaj drugega kot pa protislovenska in vladna!**

Od nekdanj je navajena, da je slovenski jezik jezik drugega razreda, torej manj vreden. In ker danes ni nemščine, zato naj bo glavni jezik srbščina.

Nikdar ni imela stika s slovenskim narodom, ampak je videla samo avstrijsko državo. Kako naj bo potem ta inteligenca za federativno državo, **v kateri bo gospodoval narod sam** — ona hoče državo, v kateri bi vladala narodu tuja in odtujena gospoda, kakor je bilo v blaženi Avstriji njega dni. Kajti ta inteligenca ne more čutiti z narodom — iz katerega ni izšla, zato naravnost z naslodo pozivlje oblast, naj nastavi po naših vaseh — **strojne puške.**

In kako naj bi bila ta inteligenca za federativno republiko Jugoslavijo, ko so ji vendar v Avstriji povedali, da je najboljša na svetu monarhija — in kar so v Avstriji rekli, to je bil za nje evangelij, zato ta gospoda sploh ni mislila — **ker se je bala samostojno tudi misliti.**

In ker je bila ta centralistično-avstrijska inteligenca včasih malo zatirana **od Nemcev** — bi se rada za to maščevala in zatirala sedaj s pomočjo Belgrada — **slovenski narod!**

Tako se naš svobodoljubni kmečko-delavski narod in naša potujčena suženjska inteligenca ne bosta mogla zlepa razumeti. Eden ve, da je **gospod in hoče ostati gospod, drugi se čuti sužnja in hoče ostati suženj.**

In ta suženj bi se rad zlepa ali zgrda vsilil svobodnemu narodu za učitelja in preroka!

Politična stranka.

Od tistih časov, ko se začnejo pojavljati v zgodovini države, se pojavljajo tudi politične stranke. Ni v bistvu nobene razlike med tem, ali se imenuje politična stranka kralj ali konzul ali aristokrat ali plebejec ali fevdalec ali naprednjak ali socialist. Kajti bistvo politične stranke je samo eno: obdržati na vladi sebe in svoje pristaše če mogoče za večnost. In samo s stališča ohranitve na vladi ene stranke in napore nasprotne stranke, da pride ona na vlado, se da razumeti cela zgodovina, ki ni nič drugega, kot boj za vlado med političnimi strankami ene države in boj za vlado med posameznimi državami. Po tem je treba soditi tudi posamezna dejanja strank na vladi in izven vlade.

Pri državah pa, ki obsegajo v svojih mejah več narodov, pride k tem bojem za moč še nekaj drugega: posamezna stranka, ki je na vladi, vidi poleg sebe in svojih pristašev še svoj narod, ki mu hoče zagotoviti gotovo premoč nad drugimi narodi — proti temu seveda, da ostane stranka še nadalje na vladi. Tako pride do tega, da se razvije politični boj do boja med narodi in da gredo pristaši različnih socialnih teženj

več ali manj v strnjene vrstah in boj kot enota in narod proti drugemu narodu. Tukaj nadvlada narodnostni moment socialnega, kakor ga nadvlada v boju nad posameznimi državami. To je jedro politike vseh držav in vseh narodov. Vse drugo, kakor n. pr. fraze: „To in to hočemo ukreniti z ozirom na državo, tudi če pogine naša stranka vsled tega.“ „mi smo predvsem za državo in potem še-le za stranko.“ — je čisto navadno slepilo in vabilo, ki ima namen, da ravno s tem slepljenjem pridobiva pristaše in jači stranko. Isti namen imajo vsi lepi zakoni in druge socialne naredbe. Poglejte jih od blizu in ne bo težko ugotoviti, pod vlado katere stranke ali naroda so bili sklenjeni. Ta konstatacija najbrže ne bo marsikomu povšeči, vendar je treba pripomniti, da politika ni poezija. Cromwell in Napoleon sta bila v politiki silno realna človeka, tudi z Mussolinijem najbrže ne bo mnogo drugače. In zlasti Slovincem ne bi škodilo, če bi bili nekoliko več pesimisti kot preveč optimisti.

Če na podlagi teh dejstev pogledamo našo državo, se da govoriti samo o treh političnih strankah:

o radikalni, demokrati in o hrvatsko-slovenski. — ali boljše: o opozicijski. Ker pa ta stranka vsaj do sedaj še ni dosti kompaktna in je njena naloga kot opozicije podana s tem, da bi morala pobijati in nazirati vladno delo, se bomo ozrli za sedaj samo na radikale in demokrate, kako si skušajo pomoči do vlade ali ostati na vladi in kako skušajo zagotoviti poleg tega še nadvlado Srbom v celi državi.

Saj je pravzaprav čudno na prvi pogled, da se bije tako ljut boj med dvema strankama, ki hočeta eno in isto, to je nadvlado Srbstva v državi in ki sta si tako lepo razdelili vloge: radikalom precejšen del Srbije, Hrvatsko in Slovenijo. Črna gora, Dalmacija, Macedonija — tu pa kakor bo sreča. Najrajše bi te dežele imeli seveda oboji — kakor sploh vse.

Potem idejna stran: radikali povdarjajo srbstvo, demokrati pa jugoslovanstvo, kar je seveda isto kot srbstvo, samo boljša krinka za Hrvate in Slovence.

Tako bi bil tukaj vsak boj izključen, če ne bi veljalo to, kar smo povedali zgoraj: **da vidi vsaka stranka najprej sebe in potem še-le narod — četudi je to narod, iz katerega izhaja sama.** Radikali hočejo, da bi vladali v državi Srbi-radikali, demokrati pa hočejo, da bi vladali Srbi-demokrati. Vladajo naj torej Srbi — boj gre samo zato, ali bo pri koritu radikalna ali demokratska porodica.

Sicer se mora priznati radikalom in demokratom, da so si skušali zagotoviti vsaj postranski cilj, ki je obema skupen, to je nadvlada Srbstva. **To nadvlado vidijo oboji zagotovljeno v Vidovdanski ustavi in njeni izvedbi.**

Ker pa so Srbi v državi manjšina — ker torej večina državljanov ne priznava Vidovdanske ustave in se bori proti njej, je zanimivo, kako skušajo radikali in demokrati obdržati to ustavo pri veljavi. V tem oziru so radikali nekoliko bolj spretni in tudi previdni — seveda imajo tudi težje stališče. Radikali mislijo, da naj bi se ustava v najskrajnejšem slučaju uveljavila vsaj tako, kot se je v Avstriji znani § 19, ki je ugotovil, da so vsi jeziki v Avstriji enakovredni. Ta paragraf se sicer nikdar ni izrečno odpravil — ampak praktično se nikdar ni izvajal, tako da je ostal v Avstriji navzlic § 19 uradni jezik — nemški. Tako mislijo radikali, da bi dali nekaj koncesij Slo-

vencem in Hrvatom s tem, da se gotove določbe ustave ne bi izvedle, kakor morda delitev Slovenije in Hrvatske na oblasti, demorati pa so za brezobzirno izvedbo ustave — makar s silo. Tu imajo, kakor rečeno, radikali težavnejše stališče od demokratov: **kajti če bi uporabljali radikali silo, bi se reklo, da jo vporabljajo Srbi — demokrati bi se v tem slučaju lepo skrili — za jugoslovanstvo.** Imajo pa demokrati v tem oziru še neko drugo prednost pred radikali in te demokrati tudi pridno izrabljajo. Pravi vodja demokratske stranke je Svetozar Pribičević, to se pravi Srb iz Hrvatske. In takoj, ko je bil Pribičević prvič imenovan za ministra, je vporabil to svoje hrvatsko srbstvo na ta način, da se je dal imenovati za — referenta za Hrvatsko. S tem se je njegov položaj kot ministra, vodje stranke in politika silno povzdignil. Kajti s tem je bilo ugotovljeno, da on pozna Hrvatsko. In če on trdi, da so Hrvatje in tudi Slovenci separatisti in sovražniki države in ustave in da hoče streti njih odpor, če treba tudi s silo, gotovo poslušajo dvorni krogi ta glas. Dvorni krogi pa imajo pri nas navzlic baje demokratični državi in ustavi še vedno moč, in sicer veliko moč. S tem govorjenjem pa hoče Pribičević poleg tega spodbuditi Pašiča v sami Srbiji — kajti kako naj si misli Srb, da ne bi bil „Švaba“ sovražnik države. „Švaba“ pa se prične pri Zemunu.

To je danes naša politika: boj za moč med radikali in demokrati, boj za ohranitev vlade Srbstva nad celo državo. Boj za premoč Srbov v državi bo dolg in težak, to si naj zapomnijo vsi tisti, ki vsak dan pričakujejo federacijo države. Ta boj se bo dal uspešno dobojevati morda še-le, ko izpregleda srbski kmet, da je strašilo s „švabsko“ protidržavnostjo samo — strašilo, ki je namenjeno za to — da porodica v Belgradu bogati na račun Srbstva. Pa tudi boj med demokrati in radikali bo šel očito ali prikrito dalje. Konec tega boja bi se lahko dosegel stalno samo z uničenjem ene stranke, ali pa trenutno takrat, ko bi bilo ogroženo Srbstvo, da zgubi svojo nadvlado v državi in se stranki pomirita, da ne zgine s srbsko nadvlado tudi nadvlada porodice obeh strank za vedno. Tak je danes politični položaj. In če kdo obeta v kratkem avtonomijo ali federacijo — govori vedoma neresnico.

Važna izjava Štefana Radiča.

Kmalu bo objavi prepovedi zbovanja Radičeve stranke v Zagrebu je Radiča obiskal sotrudnik zagrebških „Novosti“, kateremu je Radič odovarjal na sledeča vprašanja tako-le:

Vprašanje: **Kakšno stališče zavzema vaša stranka napram vladi sedaj, po prepovedi zborovanja?** Odgovor: Prelom z vlado je popoln. O kakih daljnih pogajanjih glede sporazuma ne more biti niti govora več.

Vprašanje: **Kako bo ta vladna odredba vplivala na vašo stranko?**

Odgovor: Ta čin vlade je voda na naš mlin. Mi se bomo poslej pečali z notranjo organizac. naše stranke. V glavnem pa ima nastop vlade proti nam namen, da radikali ostanejo na vladi do prihodnjih volitev. Vsled te prepovedi (zborovanja) pa bo največ trpela monarhija. Prej sem večkrat izjavil, da hočem priznati magari tudi monarhijo, a sedaj tega nočem več. — Sicer pa vam povem, da je ravnokar prišlo k meni več ljudi iz Vojvodine, ki so me pre-

pričevali, da z vlastodržci v Belgradu ni nobena pametna beseda mogoča. Takoj po izdani prepovedi našega zborovanja pa se mi je prijavilo nad 300 ljudi, ki so služili pri vojakih v Macedoniji, in ti so mi rekli, da gredo z navdušenjem v Macedonijo na agitacijo. Ali pojdejo res, tega ne vem. **Zanimivo pa je, da se snuje v Macedoniji „macedonska seljačka stranka“, ki ne bo v zvezi ne z radikali, ne z demokrati.** Nova stranka se ne imenuje „zemljoradnička“, ampak naravnost „seljačka“. In v Macedoniji ravno take belgrajske liste najrajše berejo, kadar pišejo kaj o Hrvatih.

Vprašanje: **Kaj pričakujete od bodočih volitev?**

Odgovor: „V boju z belgrajsko vlado se bo zbral okoli nas ves hrvaški narod. **Hrvatit zahtevajo danes jasno in določno politiko.**“

In Slovenci? — Kakšno politiko zahtevajo ti?

Dnevne vesti.

Položnice prilagamo današnji številki s prošnjo do vseh naših prijateljev in naročnikov, da oni, katerim je naročnina potekla, blagovolijo naročbo čim prej obnoviti, oni pa, ki položnice ne potrebujejo, naj jih oddajo svojim znancem in prijateljem. Letošnji „Avtonomist“ bo imel **trajno vrednost** že zaradi podlistka „Kmečki punt“, ki ga sedaj objavlja-

mo. Nekaj številčk od meseca junija, kjer je začetek tega prekrasnega romana, je še na razpolago za one naročnike, ki žele to delo imeti v celoti. Priporočajte in širite „Avtonomista“, kajti noben slovenski list tako energično in neustrašeno ne zagovarja in brani slovenskih pravic kakor „Avtonomist“.

Zakon je zakon. Ko so v parlamentu razpravljali o novem davčnem zakonu, je neki poslanec stopil k finančnemu ministru in ga je vprašal, kako bo po novem zakonu s hišnimi posestniki. Če n. pr. tak srečen človek dobiva letne najemnine 10 tisoč kron, jih mora nesti na davkarijo okroglo pet tisoč, drugih pet tisoč pa navadno nese v banko za obresti. Če bo pa moral sedaj plačevati zvišan davek, bo zmanjkalo denarja za banko in ta ga bo pognala na boben, če ne bo mogel plačati. Najemnin povišati pa po sedaj veljavnih predpisih ne sme — kako naj si torej pomaga? Nato je baje odgovoril gospod minister: „Pa šta čete? Takav jest zakon. Ako nema, ne može da plati, ako ima, ne treba da plati. Takav jest zakon. Šta čete više?“

Umestno vprašanje. Novi davčni zakon določa, da so posestva do 5 oralov površine dejansko vsakega davka prosta. Sedaj nastane vprašanje: Če bi vsi kmetje, ki imajo več kot 5 oralov zemlje, višek prodali, tako da bi cela država bila razdeljena na same 5 oral obsegajoče „bajtarije“ — kdo bi potem plačal davek?

Eden, ki zastoj vpije. „Slovenski Narod“ z dne 4. julija t. l. piše v svojem uvodniku med drugim: „Čas do volitev pa naj vlada porabi za akcijo pospeševanja pokrajinskih interesov, ... da vzpostavi normalno in lojalno razmerje opozicijske hrvatske ... in slovenske pokrajinske javnosti in čuvstvo odpornosti izpremeniti v ... navdušenje za državno samostalnost.“ — Ta nasvet na naslov belgrajske vlade, da naj namreč ta nekoliko skrbi tudi za blagor pokrajinskega prebivalstva, zlasti prečanskega, in naj ne zbaše vsega državnega denarja v nenasitne malhe belgrajskih mogotcev, je sicer jako umesten, ampak po petletnih izkušnjah vemo že predobro, da taki nasveti nikdar ne bodo nič zalegli, pa naj se Slovenci in Hrvatje valjajo pred vlado na trebuhu, ali pa naj ji groze z opozicijo. **Edina rešitev za Slovence in Hrvate leži v Zvezi balkanskih federativnih republik,** ne pa v sicer lepo mišljenih, toda popolnoma brezuspešnih „nasvetih“.

Čisto pravilo. V parlamentu so sprejeli zakon, ki prepoveduje državnim uradnikom biti republikanec ali sploh pristaš kakšne protivladne stranke. — To je čisto pametno. Pametni ljudje že itak več ne vstopajo v državno službo, ker od lakote umrjejo lahko tudi drugod, ne ravno v državnih pisarnah, onim pa, ki imajo nekaj manj pameti, je pa itak vseeno, ali jim je kaj prepovedano ali ne.

Kavalirji. Za ceste v Srbiji bomo plačali prečani prihodnje leto 150 milijonov dinarjev. Za ceste v Sloveniji je dovolila vlada „milostno“ en cel milijon dinarjev! — Kmetje berite naše „pismo dolenskega kmeta“, ki ga priobčujemo na drugem mestu!

„Srnao“. Kakor imajo navdušeni „jugoslovani“ svojo „organizacijo jugoslovanskih nacionalistov“ ali „Orjuno“, tako imajo odločni Hrvati svojo hrvaško narodno organizacijo in zavedni Srbi svojo srbsko narodno organizacijo, ki se po vzoru „Orjune“ imenuje po začetnih črkah „Srnao“ (= Srbska narodna organizacija). Ta srbska narodna organizacija ali „Srnao“ je posebno odločno nastopila ob priliki atentata na Pašiča. Ponesrečeni atentat so namreč slavili z raznimi manifestacijami na čast Pašiča, toda pri teh manifestacijah se ni smela pojaviti niti ena državna ali „jugoslovanska“ ali „orjunaška“ zastava na belgrajskih ulicah, **ampak samo stare srbske zastave!** To je tudi popolnoma pravilno. Srbi so s tem pokazali, da odločno varujejo svojo srbsko narodnost in visoko spoštujejo svoje staro srbsko ime. Pri nas pa velja pljuvanje na lasten slovenski rod za znak „jugoslaventstva“ in kot dokaz „inteligence“ ... Žalostna taka „inteligence“!

Zvišanje uradniških plač. Kakor poročajo „potniki iz Caribroda“ ... že prihodnji teden.

Nove grožnje. Pretekli teden je objavila belgrajska „Politika“ uvodni članek, v katerem nekdo opisuje,

kako bi se Srbom dobro godilo, če bi se „otresli“ Hrvatov in Slovencev. — Če bi pa se to res zgodilo, to bi Srbi debelo gledali, ko bi morali naenkrat začeti plačevati sami to, kar zdaj plačujejo Hrvati in Slovenci v belgrajsko blagajno! Zato ponavljamo, da so vse take grožnje prazne, ker dobre molzne krave še nikdar noben gospodar ni spodil iz hleva. Srbi nas očitno merijo po oni znani „slovenski inteligenci“ in mislijo, da smo vsi Slovenci taki „inteligentni“ kozloviči, kakoršne bi oni res radi videli pri nas na krmilu.

Atentat na Pašiča. Pretekli teden je iz državne službe odpuščen srbski uradnik Milan Rajić počakal pred zgradbo parlamenta v Belgradu na ministrskega predsednika Pašiča in oddal nanj več strelcev. Napad na Pašiča je izvršil Rajić iz osebne maščevalnosti, ker ni bil zopet sprejet v državno službo. Kot uradnik je bil Rajić zaposlen v inozemstvu in je prejemal prav lepo mesečno plačo v francoskih frankih, ki mu je pa komaj zadostovala za njegovo precej potratno in razsipno življenje. To dejansko stanje je pa tudi vse, kar se da o vzrokih atentata dognati in za pametne ljudi to tudi popolnoma zadostuje. Zanimivo in ob enem žalostno pa je s kakšno suženjsko in hlapčevsko vnamo si prizadeva vladno časopisje napraviti ta atentat za političen zločin, to pa samo zato, da bi našli vzrok udariti po Hrvatih in po Slovencih! Za Slovence posebno sramotno je, da razni slovenski listi v tem hlapčevanju prednjačijo celo pred belgrajskimi! Znana „slovenska inteligenca“ komaj čaka, da bi pele vislice, kajti to je še edina možnost, da bi razni nekdanji advokatski „narodni pervaki“ zopet prišli do svoje stare komande nad ljudstvom

Vinska razstava na letošnji »Industrijsko-obrtno vzorčni izložbi« v Mariboru. Kakor na lanski »Pokrajinski obrtno vzorčni izložbi«, ki se vrši v času od 15. do 20. avgusta v Mariboru, razstava naših domačih vin. Lanska udeležba na razstavi je bila v čast vsem našim vinogradnikom. Saj so pokazali, kako dobro kapljico plode naše svetovnoznane gorice od skrbni in strokovni obdelavi. Res, da lanske vino, ki prihaja v prvi vrsti v poštev za razstavo po svoji kakovosti, ne dosoga predlanskega pridelka, vendar pa bi bila sramota, če bi naši vinogradniki letos izostali na razstavi. Kljub slabši kakovosti napram predlanskemu pridelku naša vina še vedno prednačijo. — Vinski trg je skrajno slab. Zato ga moramo skušati z vsemi sredstvi zopet dvigniti in ga spraviti na ono višino, ki odgovarja našim potrebam in, ki bo vzdrževala vinsko ceno na prvotni višini. Kot najuspešnejše sredstvo so se doslej v vseh takih slučajih izkazali velesjmi in razstave, ki jih obiščejo kupci iz cele države in inozemstva. Tu je mogoče pokazati pridelok širšemu krogu interesentov in tako dvigniti zanimanje za naša vina. Letos se nam obeta zopet bogat pridelok. Če se vinski trg do nove tngatve ne bo odprl, bodo cene vinu že naprej padale in to bodo morali utrpeti predvsem producenti, to so vinogradniki. Zato je nujno potrebno, da skušamo to, kar bi pomenilo za nas naravnost katastrofo, preprečiti. Najugodnejša prilika zato se nam nudi na razstavi, ki je zvezana z razmeroma malimi stroški in kolikortolikim uspehom. Zato pozivljamo vse vinogradnike, da se vdeležijo letošnje razstave. Vsa pojasnila daje kmetom vinarski oddelek kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru. Ker prijavni rok v kratkem poteče, naj se prijave čim prej dopošljejo. Razstavnih odbor si bo prizadeval, da privabi čim več kupcev in tako ustrezno vsestranski želji in potrebi. Najavljen je že obisk iz Češke in Poljske, ter zlasti tudi iz južnih delov naše države. Ker je pogodba glede izvoza naših vin v Češkoslovaško razveljavljena, je nujno priporočljivo, da na razstavi pokažemo, kaj pridelamo in tako neposredno vplivamo na merodajne činitelje, da nas pri sklepanju trgo-

vinskih pogodb upoštevajo po naši želji in potrebah. Zato še enkrat: Vsi vinogradniki, udeležite se polnoštevilno vinske razstave!

Pismo dolenskega kmeta. »Sl. Narod« je objavil v torek »pismo dolenskega kmeta«, kjer ta »dolenski kmet« pravi: »Neki oče je imel tri sine. Natepel pa ni nikdar nobenega, čeprav so bili silno razposajeni. Šibo je pač imel, ampak nikdar ni nikogar udaril, šibo je svojim razposajencem samo kazal, in sicer tako dolgo, dokler niso sinovi šibe očetu izvili iz rok in njega samega natepli. — Kakor ta oče, taka je naša država. Ona ima šibo — zakon o zaščiti države — pa nikdar nikogar ne udari, ne Radiča, ne Korošca in ne Spaha. Če bi pa država bila pametna, bi vse te tri opozicijske možakarje pretopla in zaprla.« — Tako piše »kmet z Dolenskega« »Slovenskemu Narodu«. — Slučaj pa je nanesel, da smo tudi mi skoro istočasno prejeli pismo nekega »kmeta z Dolenskega«, ki se pa glasi nekoliko drugače. Ta »kmet z Dolenskega« nam piše: »Neki oče je imel tri sinove. Enemu ni pustil nič delati in ga redil samo s potico in s pečenko, druga dva sta pa morala trdo delati od zore do mraka, da sta zaslužila to, kar je prvi požrl, sama pa še koruznega kruha nista dobila. Dokler sta bila ta dva neumna, sta res garala kot konja, da je prvi lahko žrl. Ko sta se pa spametovala, sta se uprla in rekla očetu: Ali bomo vsi trije enako delali in dobivali enako hrano, ali pa greva od hiše

proč in naj tista lenoba sama dela, če hoče živeti! Ker pa oče v svoji trapasti ljubezni do enega sina v to ni hotel privoliti, se je eden izmed mlajših uprl, drugi je pa šel v Ameriko delat za sebe in ne za druge.« — Naši kmečki bralci naj pa sedaj presodijo, kateri »kmet z Dolenskega« je pravi kmet: Ali tisti, ki je pisal »Slovenskemu narodu«, ali pa tisti, ki je pisal nam!

Vrednost denarja: 1 dolar velja okoli 369 kron, 1 lira 16 kron, 1 češka krona 11 kron.

Žitne cene v Novem Sadu: Pšenica 1750 kron za meterski cent, koruza 1120 kron, oves 1200 kron, ječmen 1200 kron, pšenična moka št. 0 pa 2670 kron.

Čevlji z znamko „Peko“ domačih tovarov Peter Kozina & Ko. so priznani najboljši in najcenejši. — Dobite jih povsod. Glavna zaloga: Ljubljana, Bregštev. 20, na drobno Aleksandrova cesta št. 1.

ZA SLOVENSKE DELAVCE.

Ekskluzivizem in teoretično dlakocepstvo v delavskem gibanju.

26. maja smo omenili v „Avtonomistu“, da se nam zdita ekskluzivizem in pa teoretično dlakocepstvo dve usodepolni zmoti in dva huda sovražnika delavskega gibanja.

Ekskluzivizem (latinska beseda, ki pomeni težnja, da se soži kaka skupina in se čim več ljudi iz nje izključi) se je po zaslugi par demagogov zelo razpasel v delavskih strankah na Slovenskem. Kdor je imel priložnost spoznavati od bližje socialistično in komunistično stranko, bo vedel, kako klaverno vlogo igrajo pri teh strankah šolani ljudje. Kadar hoče kak delavski zaupnik prodreti s svojim predlogom, kateremu se z argumenti upira kak izobraženec, kratkomalo izjavi, da imajo „intelektualci“ itak preveč besede v stranki, da se „intelektualci“ samo pripravajo med seboj in da mora stranko voditi ročno delavstvo. „intelektualci“ se imajo trpeti le kot „tehnično osebje“, ker delavec, ki koplje premog v jami, ali ki zida hiše, nima tako lepe in pravilne pisave kot „intelektualec“, ki je desetletja drgnil hlače po šolskih klopih, in ne zna tako premeteno in učeno ravnati z meščanskimi oblastmi. Drugače pa mora tak „intelektualec“ držati jezik za zobmi.

Seveda pri tem ročni delavci pozabijo, da je bil „intelektualec“ Marks, „intelektualec“ Engels, Adler, Jaurès; „intelektualec“ ruski plemič Lenin, Trocki, Lunačarski, Čičerin, Deožiński; „intelektualci“ vsi voditelji ruske revolucije, „intelektualci“ vsi njeni oznanjevalci in predhodniki: plemenitaša Bakunin, Krapotkin in nešteto drugih. Kako se naj to vjema s tem, da naj bodo intelektualci le tehnično osebje, ki ima lepšo pisavo in se učenejše vede z gosposko?

Pri nas so okuzili delavstvo s tem demagoškim naziranjem neki falirani filozofje in oficirji, neki mladi advokatski koncipijenti in morda kak faliran mediciner. Torej zopet sami „intelektualci“.

Mi se ne bi spuščali v zadevo, če ne bi vedeli, da tak ekskluzivizem, ki prizna enakopravnost samo ročnim, tovarniškim delavcem, drugim pa hoče le komandirati in jih izrabljati, škoduje v prvi vrsti le temu ročnemu delavstvu samemu.

Nobeno gibanje, ki je omejeno na en sam delovni stan in ki pripravlja svobodo za en sam delovni sloj, druge pa hoče ponižati, ne bo imelo uspeha, še manj pa dolgega obstanka.

Vlada Stambolijskega je padla, ker si je nakopala proti sebi sovražstvo delavcev in inteligence, pa tudi malih kmetov, ker je podpirala le srednje in velike kmete, ostalo delovno prebivalstvo Bolgarije pa je zapostavljala. Ruska komunistična diktatura se mora boriti z velikanskimi težavami, ker ima večino inteligence proti sebi, kmetje pa si tudi žele večje svobode. V Sloveniji je pravo delavsko prebivalstvo v manjšini napram kmečkemu ljudstvu in drugim poklicem. V ostali Jugoslaviji je to razmerje še slabše za delavstvo, ker je slednjega komaj le nekaj odstotkov. Kdor torej objavlja delavstvu diktaturo in nadoblast delavcev nad drugimi stanovji v državi, ta ali ne zna šteti do pet ali pa je nizek demagog, ki zapeljuje delavce v nesrečo, ker izziva proti njim ogromno večino ostalega prebivalstva.

Ravno tako pogubno za delavsko gibanje, kot je ekskluzivizem, je neverjetno teoretično dlakocepstvo pri socialistih, posebno pa pri komunistih, ki v tem oziru dosega stare verske sekte. Monofiziti, azijanci, bogomili niso bili nič bolj smešni v svojem početju, kot je današnja komunistična internacionala s svojim „čiščanjem“, ki odganja najposobnejše ljudi iz njenih vrst. V Nemčiji Levv in Däumig in toliko drugih, v Franciji Frossard, v Italiji pa cela stranka so iz dlakocepkih razlogov izključeni iz komunistične internacionale. Komunisti očitajo socialdemokratom, da so socialpatrotje, izdajalci proletarijata, agentje buržoazije, socialdemokratije pridigajo komunistom, da so politični otroci, kriminalni tipi, pučisti, da živijo od ruskega denarja in da s svojim razbijanjem delavskih vrst direktno slabijo proletarijat in krepijo kapitalizem. Vsa ta divja gonja med socialnimi demokrati in komunisti se znanstveno utemeljuje v posebnih težah na vsakoletnih „internacionalnih kongresih“ in „plenarnih sejah eksekutivnih odborov“. Kdor ne prisega na te teze je kratkomalo izključen. Kdor svetuje proletarijatu zdru-

žitev, ta je kratkomalo vknjižen med izdajalci. Da se te "teze" vsako leto menjajo, nič ne de, glavno je, da prepis za oslovo senco traja dalje.

Posledica teoretičnega dlakopcepstva in iz njega izhajajoče razcepljenosti proletarijata je vedno hujša kapitalistična reakcija na celum svetu. Poglejmo Madžarsko, Bavarsko, Finsko, kjer so nekaj bile sovjetske komunistične republike, danes pa vlada najhujši beli teror. Poglejmo v Avstrijo in Nemčijo, kjer je buržoazija potisnila delavstvo z vlade in je danes proletarijat brez moči. Ali naj govorimo o Italiji, kjer se je vsak trenutek pričakovala proletarska sovjetska revolucija, danes pa socialist in komunist ni varen življenja in mora molčati kot riba? Ali naj še omenimo Bolgarijo, kjer so se komunisti hvalili, da so za Rusijo najmočnejša delavska revolucionarna stranka, pa so, namesto da začno z revolucijo, morali mirno gledati, kako je prišla na površje najhujša desna kapitalistična reakcija, ne da bi si upali s prstom ganiti?

In Jugoslavija? Kaj je ostalo od 70 poslancev komunistov in socialistov iz leta 1920.? Samo dva socialistična poslanca in niti eden komunističen. Od 200.000 komunističnih glasov pri volitvah v konstituante je njena naslednica „neodvisna delavska stranka Jugoslavije“ dobila letos le 12.000 glasov, torej celo manj kot „ričet-stranka“ SSDL, kot jo je imenoval komunist Žorga, ker je združevala komuniste in socialiste. Zdaj je tudi SSDL razpadla in delavsko gibanje v Sloveniji in v celi Jugoslaviji je popolnoma na tleh. Posledice so na dlani: gospodarska beda, socialna sužnost, najhujša politična reakcija.

Kdaj bo prišlo slovensko delavstvo po bridkih izkušnjah zadnjih let do uvidevnosti, da je ekskluzivizem norost, bratomorno klanje med delavskimi strankami pa zločin? Kdaj bomo dobili tako delavsko stranko v Sloveniji, da ji bo lahko zaupalo ročno in duševno delavstvo v mestih in tudi na deželi?

TRBOVELJSKI PREMOG IN DRVA

ima stalno v zalogi vsako množino.

Družba Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV.
Odgovorni urednik Jože Petrič.
Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Berite

ravnokar izišlo brošuro „Jugosloveni, Slovani in Jugoslovani“, ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni. Naroča se pri upravi našega lista. Cena Din 5.—, s poštnino 25 para več.

Antikvarijat, knjigarna

HINKO SEVAR

Ljubljana, Stari trg 34

kupuje in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

Vežan „Avtonomist“

iz leta 1922. se proda. Cena Din 90.—. Dobi se v upravi. Tam se dobe tudi

„Novi zapiski“

letnik 1922. Nevezan izvod Din 25.—.

Nova knjiga!

V Blasnikovi tiskarni je izšla knjiga:

Dr. Dragotin Lončar

Politika in zgodovina,

ki obsega na 150 straneh pet oddelkov: A. Življenjepisi (Masaryk, Krek, Mahnič, Svetec, Susteršič in Tavčar), B. Za Jugoslavijo, C. O ustavi v Jugoslaviji, Č. O socializmu in komunizmu, D. O slovenski politiki (Zakaj smo izgubili Koroško in Primorsko). Slovenci kupujte in čitajte! Cena Din 30.—.

Knjigarne in prodajalci popust.

Teodor Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih instalacijskih del kakor tudi za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštne prost. Popravila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločevine.

V Bohinj!

Prezema vsa stavbena in pohištvena dela po konkurenčnih cenah. - Delo solidno. - Postrežba točna. Stalna zaloga mizarskih in tapetniških izdelkov.

Za mnogoštevilen obisk se priporoča

Feliks Seljak, hotelir.

„LIPA“ zadruga mizarjev

z. o. z. v Št. Vidu nad Ljubljano je otvorila

➡ svoj obrat ➡

Prezema vsa stavbena in pohištvena dela po konkurenčnih cenah. - Delo solidno. - Postrežba točna. Stalna zaloga mizarskih in tapetniških izdelkov.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICE V LJUBLJANI

I. Z. Z. O. Z.

sedaj poleg nunske cerkve po leti 1. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo po 6% brez odbitka rentnega in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 5 1/2%.

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po 6 1/2%.

Večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru.

Slavenska banka d. d. podružnica Ljubljana

Zagreb preje Jugoslovanska Union-Banka Beograd

Bjelovar, Bred n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Monoštor (Baranja), Murska Sobota, Osijek, Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Škofja Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos Aires (Argentina).

Afilijacije: Budapest: Balkan Bank v. t. Split, Jugosl. ind. banka Wien: Bankhaus Milan Robert Alexander.

Delniška glavica 200,000.000 K

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Vloge na vložne knjižice se obrestujejo do nadaljnjega po 5% na leto.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica v Ljubljani Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franč. cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. januarja 1923 po

➡ 5% ➡

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 nad 110 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1,100.000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

Trgovska banka d. d., Ljubljana

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica številka 1.

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPNA BANKA)

KAPITAL IN REZERVE DIN 17,500.000

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPozITURE:

Konjice, Meža-Dravogr., Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ulici)